

Gewijzigd raadsvoorstel

Onderwerp **Grenscorrectie Meerstad**
Registratienr. 5253258 Steller/telnr. Léon Boer/7665 Bijlagen 1

Classificatie

Vertrouwelijk (bij gebruik van persoonsgegevens)

Portefeuillehouder

Den Oudsten/ Van der Schaaf

Raadscommissie

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

1. het herindelingsontwerp grenscorrectie Meerstad wat de gemeentegrens wijzigt tussen de gemeenten Groningen en Slochteren, overeenkomstig bijgevoegde kaart, vast te stellen;
2. in te stemmen met het voorbereiden van een Bestuursovereenkomst, zoals in hoofdlijnen in dit voorstel wordt geschetst;
3. dat Groningen alle eigendommen van de gemeente Slochteren in het gebied overneemt tegen de boekwaarde op 31 december 2016;
4. dat er verder geen financiële verrekeningen tussen Groningen en Slochteren plaatsvinden.

Samenvatting

Dit raadsvoorstel behelst een ontwerp van de grenscorrectie Meerstad. Het bevat een voorgestelde kaart voor de nieuwe gemeentegrens tussen Slochteren en Groningen, het gaat in op de financiële consequenties en stelt een aantal flankerende maatregelen voor die betrekking hebben op het gehele plangebied Meerstad.

Aanleiding en doel

In 2013 is in het advies van de commissie Jansen ("Grenzeloos Gunnen") een voorstel gedaan voor een nieuwe indeling van de gemeenten Groningen. In dit advies is voorgesteld om voor het Meerstad gebied een grenscorrectie toe te passen, waardoor het huidige Slochterse deel van Meerstad over zou gaan naar de gemeente Groningen.

Dit advies is een jaar later via aanvullend rapport ("Grenzeloos Gunnen II") nader onderbouwd: "De commissie adviseert Meerstad zowel financieel als bestuurlijk in één hand te brengen. De stad Groningen draagt momenteel de financiële risico's voor deze gebiedsontwikkeling. Net als in Grenzeloos Gunnen is het advies een grenscorrectie voor Slochteren toe te passen en het grondgebied van Meerstad toe te voegen aan de stad Groningen. De commissie meent dat dit bij de start van de Arhi-procedure geregeld moet worden."

Op basis van de adviezen van commissie Jansen zijn de colleges van Groningen en Slochteren met elkaar in gesprek gegaan. In de gemeente Groningen maakte de grenscorrectie deel uit van het collegeprogramma. Op 25 november 2014 heeft het college van Groningen dit richting de gemeenteraad voornamelijk van een procesvoorstel voorzien.

De grenscorrectie is een onderdeel van het herzien van de gemeentegrenzen in de provincie Groningen. Met de grenscorrectie wordt bereikt dat Meerstad (en verdere ontwikkeling) onderdeel wordt van de gemeente Groningen met alles wat daarbij hoort. Op dit moment draagt Groningen een grote investerings- en ontwikkelingsverantwoordelijkheid voor Meerstad, maar valt het overgrote deel van Meerstad buiten haar gemeentegrenzen.

Met de herindeling van Slochteren met Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde in het vooruitzicht, zijn wij, gezien het feit dat Meerstad het grootste uitleggegebied van Groningen is, er van overtuigd dat Meerstad het beste deel uit kan maken van de gemeente Groningen in plaats van op te gaan in de herindeling met Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde.

Tegelijkertijd blijven de dorpen Harkstede en Lageland vrijwel geheel onderdeel van Slochteren.

Dit voorstel bevat een nadere uitwerking van het ontwerpvoorstel grenscorrectie Meerstad.

Kader

Op grond van de Wet algemene regels herindeling (wet Arhi) is voor een wijziging die naar verwachting het inwonertal van geen van de betrokken gemeenten met 10% meer zal doen toe- of afnemen de procedure van toepassing die geldt voor een grenscorrectie (artikel 1 lid 1 onder d jo artikel 3 lid 2 en 3 wet Arhi).

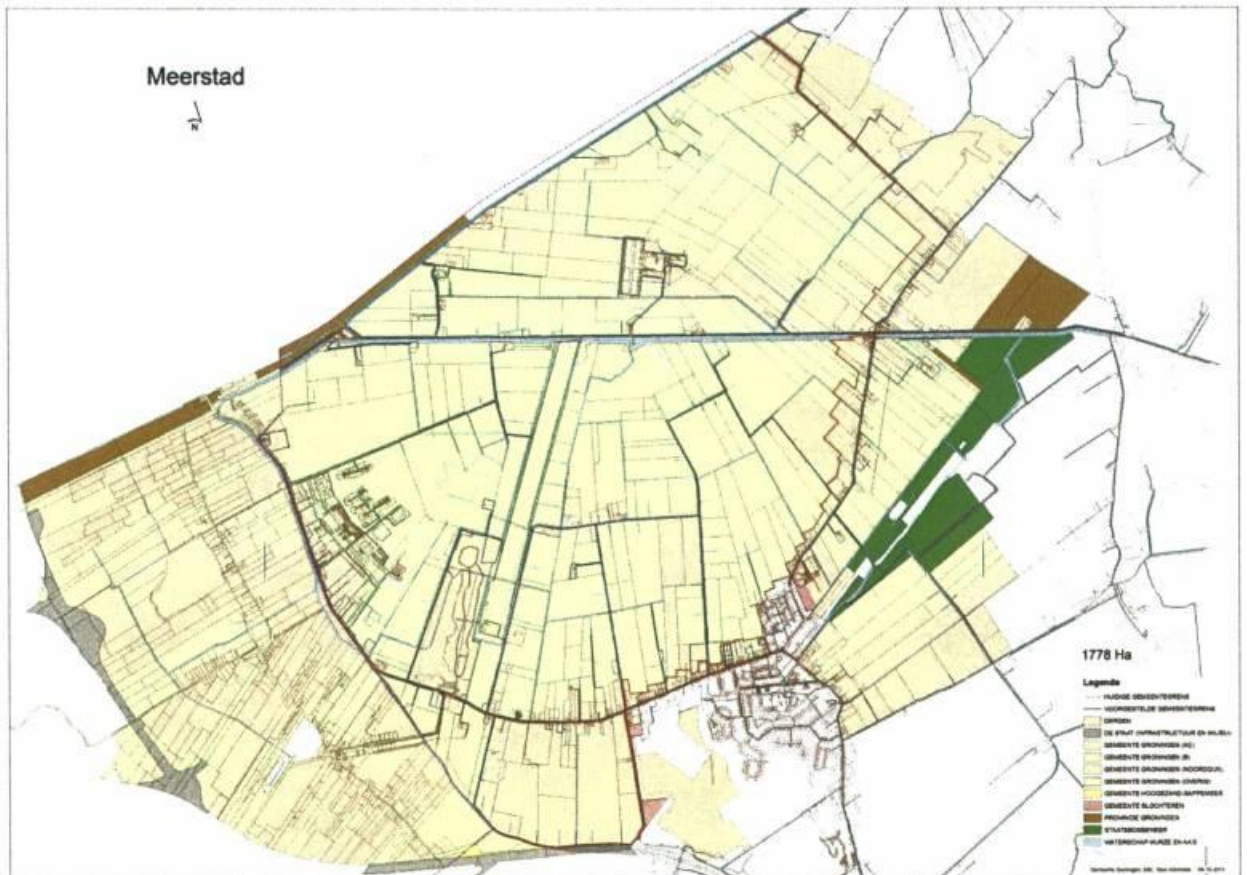
De grenscorrectie betekent in ieder geval minder dan een 10% toe- of afname voor de gemeente Groningen en gemeente Slochteren. Dit betekent dat we de procedure voor de grenscorrectie kunnen volgen.

In artikel 3 lid 2 staat dat een grenscorrectie kan geschieden bij gelijklopende besluiten van de raden van de betrokken gemeenten. De raden stellen eerst een herindelingsontwerp vast. Dit ontwerp wordt verzonden naar Gedeputeerde Staten. Burgemeester en wethouders leggen het herindelingsontwerp gedurende 8 weken ter inzage. Deze terinzagelegging wordt bekendgemaakt. Iedereen kan gedurende de 8 weken zijn zienswijzen indienen over het ontwerp bij het college van burgemeester en wethouders.

Na het verstrijken van de inzagetermijn zullen de colleges van burgemeester en wethouders reageren op de ontvangen zienswijzen. De zienswijzen en reacties zullen met de herindelingsregeling aan de raden worden voorgelegd. De beoogde datum waarop de grenscorrectie van kracht wordt is 1 januari 2017.

Argumenten en afwegingen

Wij stellen voor om de nieuwe grens tussen de huidige gemeenten Slochteren en Groningen vorm te geven langs de lijnen op de volgende kaart (zie eveneens de bijlage):

Deze kaart is een vertaling van een aantal uitgangspunten.

1. De nieuwe grens volgt zoveel mogelijk de lijnen van de grondexploitatie c.q. eigendomspositie gemeente Groningen.
2. De bebouwde kom van Harkstede en Lageland blijven Slochters, en daarmee ook een beperkt deel van het exploitatiegebied Meerstad (specifiek het gebied ten Oosten van de Hamweg en achter "Two Brothers") valt buiten de grenscorrectie en blijven dus Slochters.
3. Voor bestaande wegen is het beheer het uitgangspunt geweest. Daar is er voor gekozen de percelen zo veel mogelijk in dezelfde gemeente te laten vallen als de weg waar ze aan liggen.

Beide colleges komen tot dit voorstel nadat er twee opties nader zijn verkend, namelijk een grenscorrectie op basis van voornamelijk exploitatiegebied en op basis van het gehele plangebied. Grofweg kan worden gesteld dat het ene met het dorp Harkstede/Lageland is (plangebied) en het andere zonder het dorp Harkstede/Lageland (grondexploitatiegebied).

De optie van het plangebied Meerstad, dus met Harkstede, valt primair af omdat een nieuwe gemeente gevormd uit Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren hierdoor minder dan 60.000 inwoners zou bevatten. Voor de betrokkenen gemeenten vormt 60.000 inwoners de ondergrens van een nieuwe gemeente.

Daarnaast blijkt uit een dorpenronde in de gemeente Slochteren dat er een grote voorkeur bestaat om zoveel mogelijk als totale gemeente Slochteren over te gaan naar een nieuwe gemeente. Overigens zou het trekken van een nieuwe grens op basis van het plangebied buiten het bestek van een grenscorrectie vallen. Een grenscorrectie is mogelijk tot 10% van het aantal inwoners. En op dit moment woont ongeveer 1/5 van de inwoners van Slochteren in Harkstede. We zouden dan in een complexere en meer tijdrovende herindelingsituatie terecht komen.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Een grenscorrectie van Meerstad betekent voor inwoners van voornamelijk Meerstad en een beperkt deel van Harkstede en Lageland dat zij naar een nieuwe gemeente overgaan. Dit vereist een duidelijke communicatie over de gevolgen van de grenscorrectie. Dit doen we onder meer door middel van een directe bewonersbrief, een informatiebijeenkomst en toegankelijke informatie (in vraag –antwoord vorm), ook voor mensen die niet op de bijeenkomst aanwezig kunnen zijn.

Daarnaast is er vanaf 1 december 2015 tot en met 26 januari 2016 de (formele) mogelijkheid om reacties en zienswijze op dit ontwerpvoorstel te geven. Mede aan de hand van de inbreng daarvan wordt een definitief voorstel gedaan. Ook na de inspraakperiode communiceren we over wat we met de zienswijzen gedaan hebben en koppelen weer terug wat het definitieve besluit is. In aanvulling hierop zal er ook individueel aandacht zijn voor de inwoners die straks bij Groningen horen. Waar nodig zullen we individuele gesprekken voeren om te bekijken wat de effecten zijn van de overgang en hoe een en ander zo soepel mogelijk kan verlopen.

Financiële consequenties

De grenscorrectie heeft voor Groningen en Slochteren de volgende rechtstreekse financiële gevolgen voor beide gemeenten. De uitkering gemeentefonds voor de gemeente Groningen zal toenemen, de uitkering voor de gemeente Slochteren zal dalen. Het gemeentefonds is kosten georiënteerd. Een uitbreiding van een gemeente leidt tot hogere kosten, waarvoor een vergoeding wordt ontvangen via het gemeentefonds. Een inkrimping van een gemeente leidt tot lagere kosten, waardoor de inkomst vanuit het gemeentefonds daalt.

Een indicatieve berekening van de financiële gevolgen op basis van de voorgestelde grenscorrectie leidt tot de volgende verandering in de inkomsten vanuit het gemeentefonds (op basis van de verdeelsleutel 2015, stand septembercircularie 2014).

gemeente Groningen + € 1.189.000,--
gemeente Slochteren - € 1.189.000,--

Gemeentefonds	€ 776.000,--
Uitkering sociaal domein	€ 413.000,--

Naast de mutaties in het gemeentefonds treden er ook mutaties op in belastingopbrengsten en tariefopbrengsten voor bijvoorbeeld riolering. Bij de rioolheffing en reinigingsrechten is sprake van 100% kostendekkendheid. Voor een gemeente levert een mutatie hierin daardoor in principe geen voor- of nadeel op. Daarnaast gaan de opbrengsten vanuit bouwleges over naar de gemeente Groningen.

Iedere gemeente stelt zijn eigen tarieven vast. Hierdoor wijken deze tarieven voor inwoners van beide gemeenten af.

Slochteren heeft vanaf 1 januari 2017 te maken met frictiekosten, uitgaven op de begroting van de gemeente die niet meer gedekt worden door de inkomsten uit het gebied dat naar Groningen over is gegaan. Om in dit nadeel te kunnen voorzien is afgesproken dat Slochteren de beschikking houdt over de volledige balansreserve (reserve Meerstad), geraamd op € 2,1 miljoen op 1 januari 2017, de datum van effectuering van de grenscorrectie. Hoewel Groningen geen personeel overneemt van Slochteren worden er wel afspraken gemaakt om personeel van Slochteren dat betrokken was bij Meerstad mee te laten solliciteren bij vacatures bij de gemeente Groningen. Als er straks mensen overgaan, betekent dit een beperking van de frictiekosten voor Slochteren.

Eventuele kosten voor het op het afgesproken peil brengen van de openbare infrastructuur kunnen hier ook uit worden gedekt.

We stellen voor dat Groningen alle eigendommen van de gemeente Slochteren in het gebied overneemt tegen de boekwaarde op 31 december 2016 (circa € 4 miljoen). Daarmee kan de waarde van deze eigendommen op de balans van Slochteren tot nul worden teruggebracht. Verder zullen er over en weer geen financiële verrekeningen hoeven plaats te vinden.

Na definitieve besluitvorming over de grenscorrectie in maart 2016 zullen de financiële gevolgen meegenomen worden bij het opstellen van de gemeentebegroting 2017.

De grenscorrectie gaat gepaard met incidentele kosten als gevolg van bijvoorbeeld het informeren van bewoners, zoals het inregelen van de gemeentelijke administratie. Voor dergelijke kosten, wordt in tegenstelling tot bijvoorbeeld bij een herindeling, geen vergoeding ontvangen vanuit het rijk. Groningen en Slochteren betalen ieder hun eigen deel en 50/50 voor de gezamenlijke kosten. In de ontwerp-begroting 2016 van de gemeente Groningen is daarvoor een budget van 150 duizend euro gereserveerd.

De grenscorrectie zal ook gevolgen hebben voor de bewoners van Meerstad, omdat ze onder een ander regime zullen gaan vallen. Op basis van een eerste inventarisatie concluderen we dat de precieze gevolgen afhankelijk zullen zijn van de individuele situatie en dat er niet in algemene zin conclusies kunnen worden getrokken.

Daarnaast gaat de verandering pas op 1 januari 2017 in en is de situatie zo dat het beleid van dat moment relevant zal zijn; dat maakt het nu ook lastiger om een richtinggevende uitspraak te doen. Ook zullen voor specifieke situaties (als voorbeeld, de WMO) aanvullende individuele gesprekken worden georganiseerd om de overgang goed te kunnen begeleiden.

In algemene zin gaan we ervan uit dat het voor de bewoners als totaal niet duurder of goedkoper zal worden, maar nogmaals dat zal per individu verschillen.

Overige consequenties

Doordat er gekozen is voor het trekken van een grens langs lijnen van de grondexploitatie hebben we in zeker zin een "onnatuurlijke" scheidslijn in het gehele plangebied gecreëerd. Want in de praktijk blijft er een grote mate van overlap tussen Meerstad e.o. en Harkstede e.o. bestaan. Dit zowel in termen van mogelijke concurrentie (woningbouw, commerciële voorzieningen etc.) als in bijvoorbeeld wederzijds gebruik van de voorzieningen. Met andere woorden: Meerstad en Harkstede blijven voor een deel communicerende vaten en als gezamenlijke overheden is het uitgangspunt ook een integrale ruimtelijke ontwikkeling.

We stellen voor om de afspraken over de ruimtelijke ontwikkeling van Meerstad en Harkstede vast te leggen in een Bestuursvereenkomst. Voor de definitieve besluitvorming in uw raad over de grenscorrectie Meerstad zal dit nader worden uitgewerkt.

Enkele essentiële elementen van de op te stellen bestuursvereenkomst zijn als volgt.

In de bestuursvereenkomst worden de structuurvisie Harkstede 2022 (vanuit Slochteren) en de Ontwikkelstrategie Meerstad erkend als basis voor de ruimtelijke ambitie.

In de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling zorgen beide gemeenten voor een goede afstemming zowel in ruimte als in tijd. Dat is nodig om de gewenste ruimtelijke kwaliteit te realiseren. Ook het financieel mogelijk maken van plannen wordt dan een inspanning van beide partijen. Overigens biedt de grondexploitatie Meerstad geen ruimte voor financiële bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen (bij voorbeeld een vaarverbinding tussen beide meren) buiten het exploitatiegebied.

De ruimtelijke ontwikkeling (woningbouw, bedrijven, commerciële en niet-commerciële voorzieningen) in Harkstede en naaste omgeving zal niet concurrerend zijn aan de ontwikkeling van Meerstad.

Als bestaande infrastructuur in Slochteren op een hoger niveau moeten worden gebracht vanwege de ontwikkeling van delen van Meerstad, draagt de Gemeente Groningen (GEMM) bij aan de kosten van deze investering. Daarbij valt te denken aan fiets- of voetpaden of een ander wegprofiel in verband met intensiever gebruik.

Na de grenscorrectie en met een goede Bestuursovereenkomst is er naar onze overtuiging geen Gemeenschappelijke Regeling (GR) en Samenwerking Overeenkomst (SOK) meer nodig, zodat deze per 1 januari 2017 kan worden opgeheven.

Beheer

De openbare infrastructuur in het gebied die overgaat naar Groningen wordt overgedragen in de staat waarin het zich bevindt op 1 januari 2017. De weg Eemskanaal (Zuidzijde) zal op een geëigend niveau worden overgedragen (CROWB). Als voor het moment van overdracht blijkt dat daarvoor nog extra onderhoud nodig is, wordt dat door Slochteren uitgevoerd. De wegen binnen het plan Meerstad die op termijn verdwijnen worden op een veilig niveau overgedragen. Slochteren blijft de overige delen van de openbare infrastructuur onderhouden op het huidige kwaliteitsniveau (minimaal CROWB) tot aan het moment van overdracht.

Vervolg

De verdere besluitvorming verloopt in drie fasen:

Fase 1:

De raden van Groningen en Slochteren stellen gezamenlijk een herindelingsontwerp vast en zenden dit aan Gedeputeerde Staten van Groningen (behoeft niet in stemmen). Als gevolg van artikel 2, eerste lid, Wet Arhi worden bij dit ontwerp één of meer kaarten gevoegd, waarop de wijzigingen van de gemeentegrenzen zijn aangegeven. Het ontwerp wordt door de colleges van beide gemeenten gedurende acht weken ter inzage gelegd op het Stad en gemeentehuis. Een ieder kan over dit ontwerp zijn zienswijze kenbaar maken aan het gemeentebestuur.

Fase 2:

Na afloop van de periode van acht weken, kunnen de gemeenteraden, na beoordeling van eventueel ingediende zienswijzen, besluiten de herindelingsregeling definitief vast te stellen. Belangrijk is dat beide raden tot gelijklopende besluiten komen. Dit staat voor de raadsvergaderingen van maart gepland.

Fase 3:

De vastgestelde herindelingsregeling zal overeenkomstig artikel 5, derde lid, Wet Arhi door gedeputeerde staten aan de minister gezonden tezamen met de zienswijze van gedeputeerde staten. De Wet Arhi regelt in artikel 2, tweede lid, dat gedeputeerde staten uiterlijk twee maanden na de vaststelling van de herindelingsregeling een beschrijving vaststellen van de grenzen die zijn aangegeven op de bij de herindelingsregeling gevoegde kaart of kaarten. Omdat de Wet Arhi in artikel 1, eerste lid, onder h bepaalt dat de datum waarop een herindeling ingaat altijd 1 januari van een jaar moet zijn, zal de grenscorrectie per 1 januari 2017 kunnen ingaan.

Het is van belang om fase 2 af te ronden voordat er sprake is van een herindeling van Slochteren met Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde. Zodra hiervoor een ontwerpvoorstel wordt ingediend kan er niet gelijktijdig een besluitvormingsproces voor een grenswijziging lopen.

Het besluitvormingsproces ziet er in beide gemeenten dan als volgt uit:

Slochteren	Groningen
13 oktober ontwerpvoorstel grenscorrectie in college B&W Brief richting inwoners	13 oktober ontwerpvoorstel grenscorrectie in college B&W Brief richting inwoners
14 oktober persmoment	14 oktober persmoment
15-29 oktober communicatie + gebied in	15-29 oktober communicatie + gebied in
12 november raadscommissie	november raadscommissie
26 november raadsvergadering	25 november raadsvergadering
1 december-26 januari ter inzagelegging	1 december-26 januari ter inzage legging
9 februari 2016 bespreking college definitief voorstel	9 februari bespreking college definitief voorstel
16 februari vaststellen college B&W definitief voorstel	16 februari vaststellen college B&W definitief voorstel
Maart definitief voorstel in de raadscommissie	Maart definitief voorstel in de raadscommissie
Maart definitief voorstel in de raad	Maart definitief voorstel in de raad
Provincie/herzien kadaster	Twee maanden (geen effect op besluit)
Effectuering grenscorrectie	1 januari 2017

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

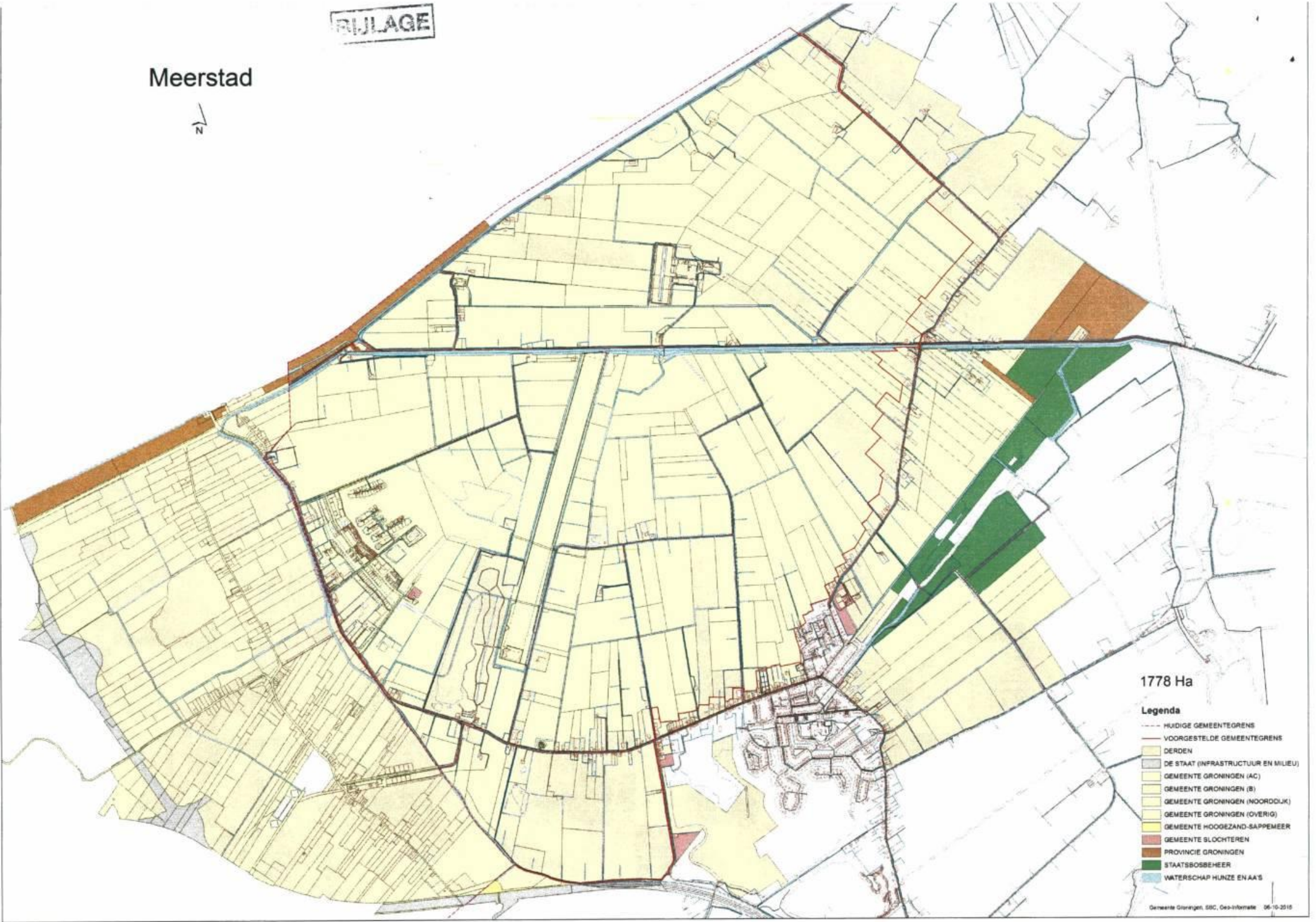
de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

RIJLAGE

Meerstad

1778 Ha

- Legenda**
- HUIDIGE GEMEENTEGRENS
 - VOORGESTELDE GEMEENTEGRENS
 - DERDEN
 - DE STAAT (INFRASTRUCTUUR EN MILIEU)
 - GEMEENTE GRONINGEN (AC)
 - GEMEENTE GRONINGEN (B)
 - GEMEENTE GRONINGEN (NOORDLIJK)
 - GEMEENTE GRONINGEN (OVERIG)
 - GEMEENTE HOOGEZAND-SAPPEMEER
 - GEMEENTE SLOCHTEREN
 - PROVINCIE GRONINGEN
 - STAATSBOSBEHEER
 - WATERSCHAP HUNZE EN AAS